І Петрушка

ОПРИШОК

І

ДРУГІ ОПОВІДАНЯ.

ЗМІСТ: — **О. Ю. ФЕДЬКОВИЧ:** У ВЕРОНІ; ОПРИШОК; СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ; САФАТ ЗІНИЧ. —**ДМИТРО МАКОГОН:** БЕЗБОЖНИК; ПРОТЕСТ; ГЕРОЙ. —**БОГДАН ЛЕПКИЙ:** ОПОВІДАНЄ ДЯКА. — **ОЛЕКСА СТОРОЖЕНКО:** ЧОРТОВА КОРШМА. — **Н. Н.** ВОДА ЖИТЯ.

ВІННІПЕҐ, МАН.
З ДРУКАРНІ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ
1916.

ОДИНОКА НАЙСТАРША

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ

Робимо гарні й модні мужеські і жіночі убраня по дуже приступних цінах.

Місто йти до чужих і платити солоні гроші за якебудь убраня,

повиннисьте попирати свого чоловіка

а за добру роботу і чесну обслугу **ручимо.**

В нас дістанете також убраня готові на всї пори року

досить дешево.

Можете також замовляти поодинокими штуками.

Робота і обслуга наша всїх вдоволить!

Заходіть на адресу:

THE RUTHENIAN CLOTHING & TAILORING

905 MAIN ST. WINNIPEG, MAN

Властитель С. Юськів, мешкає на 357 Magnus Ave.

ОПРИШОК

I

ДРУГІ ОПОВІДАНЯ.

ЗМІСТ: — **О. Ю. ФЕДЬКОВИЧ:** У ВЕРОНІ; ОПРИШОК; СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ; САФАТ ЗІНИЧ. —**ДМИТРО МАКОГОН:** БЕЗБОЖНИК; ПРОТЕСТ; ГЕРОЙ. —**БОГДАН ЛЕПКИЙ:** ОПОВІДАНЄ ДЯКА. — **ОЛЕКСА СТОРОЖЕНКО:** ЧОРТОВА КОРШМА. — **Н. Н.** ВОДА ЖИТЯ.

ВІННІПЕГ, МАН.
З ДРУКАРНІ УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ
1916.

Осип Юрій Федькович.

У ВЕРОНЇ*)

(Співанка).

У Вероні гей на брамі камяннії,
Там стояли три жовняри молодії;
Як стояли, так стояли, говорили:
Бодай би ся ясні мури розвалили!
Не так мури камяннії, як ті брами, —
Заплакала стара ненька сльозоньками.

Не плач мати, не плач моя, не жури ся,
Маю-ж бо я що убрати, подиви ся:
Маю кабат, маю зброю, в чім ходити,
Тече кровця річеньками, є що пити.
Не так пити, пропивати, як гуляти, —
Чисте поле романове, моя мати.

Ходить жовняр молоденький на патроли,
Аж там летять, підлїтають три соколи,
Ой соколи, ой бистрії, де бували?
В чистім поли романовім попасали;
Попасали білі руки, чорні очи,
А все тото буковинські парубочі.

---

*) Верона, місто в північній Італії.

Digitized by the Internet Archive
in 2018 with funding from
University of Toronto

https://archive.org/details/opryshokidruhiop00unse

Осип Юрій Федькович.

ОПРИШОК.

Оповідане.

I.

Нас було двох у батька: Семен старший, та я, двома роками молодший. Дуже ми любились. Ходить мій братик на танець, ходжу і я; та гуляємо, як ті соколи між соколами, землї під собою не чуємо. Усї нас люблять, усї поважають. Сказано, богатирські сини.

Семен був парубок гідний, тихий, розумний, було й малу дитину не оскорбить. Старших поважає, шанує, товариство любить, за побратимом і в огонь скочить. Оттакого братика я отсе мав.

Я знов у свого брата не вдав ся: подуфалий, палкий — і Бога знати не хочу, не то що!... Не спостигне було хто неуважне слово до мене заговорити, я вже і скочу, як іскра, і вхоплюсь до ножа і таке заведу, що ради нїхто не може дати. Не було такого парубка в селї, щоб я з него кров не пустив.

Семен було мене і полає і виганьбить, а часом і за чуприну таки добре покрутить. Да батечко-ж нї чичирк, як би отсе я хто знає як гарно справував ся. У них така натура була: нїкого в дома і словечком одним не зганьбити—нї нас,

ні сестер, ні слуг. Та знали вони иншим способом як нам доїхати, коли хто з нас прогрішить. Прибавить ся, було, Семен на вечерницях, вони до него цілий день і слова говорити не будуть: ого — вже братик мій більше й не барив ся по ночи; сказав там хто яке надзвичайне слово в хаті, вони вийдуть з хати, ще й дверми луснуть. Оттак було вони нами поводять. Слухайте тілько, як з мене фудулію вигнали.

II.

Одної неділї бив ся я знов на базарі з одним урльопником. Пустив з него кров, та прийшов обкрівавлений до дому. Батько подивились тілько на мене та й нічого.

На другий рень встали ми з братом рано, пішли купатись, а він каже до мене:

„Не хороше ти отсе робиш, Іване; печалиш батька".

„Або я сьому рад, чи що?" — відфуркнувсь я на свого братика. — „да суферять не буду,щоб вражий син чванив ся, що йому сільських парубків нема й нараз що бити!"

Аж тут батько з хати:

„Іване, сюда!"

Я зараз побіг.

„Кажіть!"

„Осїдлай менї коня!"

Я шатнув ся до стайнї, осїдлав духом коня, та й вивожу.

„Семене. а батько куди отсе їдуть?"

„Не знаю", каже брат.

III.

Другої неділї батько вже дома були; прийшли ми з церкви, та й обідаєм. А батько кажуть:

„Ти, Іване, підеш завтра до Розтік, наймеш ся у старого Донди на піврік. Я вже з ним зговорив".

Мати в плач, сестри в голос, братикови аж ложка з рук упала, а я стою, мов причмилений. Неня зараз до батька:

„Чоловіче, а се, що тобі Бог дав на розум, дїти собі прогонити з дому? Багато їх маєш, мабуть ти не бізуєш (не в силї) годувати?!"

„Мовчи, стара", промовили батько уважно, „ти собі пазь дївки, а парубками я сам маю оруудувати. Знайте тілько, аби йому харч та шматя було на завтра".

Другої днини й вирядив ся.

IV.

На підвечер став я у Розтоках. Село велике, пишне. Все сади, все сади, горіхи волоські, та вишнї, та черешнї. Через плоти понадвисала червона калина. З поміж садів видко побої пишні; серед села стоїть церков, нова, велика — хрести золочені..

„А куди, легіню?" — питає молодичка пишна, кароока, біжа з кінвами по воду, та й стала.

„До старого Донди, коли би ласка справити", — кажу я, та й став й собі.

„До Донди?" — скрикнула молодичка, та аж кінви випали її з рук; — „а отсе чого ви до Донди?"—

„ У найми", кажу.

„У найми? до такого опришка? Та нехай же вас Мати Божа заступає!.."

„Ви мене налякали молодичко: що-ж бо то він, той Донда?"

„Та єретик на весь світ! Він вісім літ лиш в опришках був. Такий лютий, як гадина, ви там і три дні не будете!"

„Щож я маю робити, молодичко? Рідного батька треба послухати... А де-ж він сидить, той ваш Донда?"

„ А он, бачите, той хутір великий: два горіхи перед самими вікнами, нові ворота".

„Спасибі вам, молодичко; може колись зустрінемось".

„Здорові будьте!" прощебетала молодичка, та й стрібнула в сутки (вузка вуличка). Я пішов дальше.

V.

Хутір гарний, двори великі; комори, стайні, колешні — усе під побоями, усе нове. В хаті вікна великі з кватирками. Вибігла дівчина зустрічати:

„Чи не з тої ріки, легіню? Може наймит?"

„Так є, панночко моя гречна" — кажу я, а тут так і задивив ся на вроду її прекрасну та на стан її препишний. Уся в рантухах да у намистах золотих!...

Увела мене в хату: світлиця аж сіяє! Молоді служечки та вірні слуги вештають ся то сюди, то туди— усі тихо, усі без гомону, щоб навіть і голосу їх не було чути, а за столом сидить собі чоловік великий та плечистий. Сидить собі, та

люльку курить, а сам такий черлений, як кат; рудий вус аж поза вуха закрутив. Я поклонив ся та стою.

„Ти Коровайничів?" гукнув.

„Так", кажу.

„Ти станеш у мене на службу; я вже з твоїм старим зговорив..."

„Нічого", кажу.

„Але я чув, що ти любиш бити ся?... Небоже!" та й справив на свою нагайку дротяну, що мабуть в два сяжні жандарські. Мене неначе фебра потрясла.

Мій ґазда ухопив кріс на плечі, та вийшов з хати, мабуть на польоване, а доньці звелів, аби мені розказала, що я маю до роботи.

VI.

Дівчина розказала мені, що треба, та й дала підвечіркувать, а сама сіла з якимсь шитячком у віконця, да так уже приязно шиє! Дивлюсь, а се ширинька тонка — тонесенька. Що шовком закине, так зараз золотом і обведе. А я, як був дурний, так зараз і кажу:

„Панночко - лебідочко, кому ви отсе ширинечку препишну шиєте? Мабуть...."

„Да я отсе братикови", каже вона зачервонівшись. „оттам за рікою". Та й глянула у віконце. Аж тут і мій ґазда на подвіре; вона шитячко в скриню!

VII.

По вечері казав мені ґазда в саду спати, що би садовини пилтрувати; от і пішов я у сад.

Ніч була тиха, та зорешлива, та тепла. Місяць розсипаєть ся над високими нашими горами, легінї щебечуть на сопілках, а дївчата приспівують по вишниках. Господи, як обгорнуть мене жалї да туга велика! Стала перед моєю душею і мати з поглядом її тихим та святим і сестричьки мої щирі і братик мій золотий... І забанував я на батечка свого. Піду — думаю собі— до Черемошу глубокого, да втоплюсь... А той Черемош зараз таки коло хутора, так і шумить так і гуде!

Вийшов над Черемош, сїв собі на березї, сиджу та думаю; — аж тут — плюсь! — човен з з того боку пливе. Я сховав ся за вербою..

Приплив Бачу — се парубок, хороший, молоденький, як мальований!

Прибив човенце до берега, а сам у сад, неначе метелик перелетїв. А вона до него вже й рученятка простягла, дожидала. Місяць світить, а я слухаю.

VIII.

„Не плач душко, моє серденько!" став він голубити, „я думаю, що ти менї рада, а ти в одно плачеш, кілько я прийду.... Скажи; може вже не приходити? може собі красшого найшла?... Я бідний...."

„Василю, Василю!" та й зомлїла сердешна дївчина.

„А чого-ж бо ти плачеш, моя рибочко?" питає легінь, та й заплакав і собі.

„Відай нам не судилось в купі жити", промовила дївчина не за малу хвильку. — „Джімер

хоче свати слати, а батько віддасть, я знаю: він богач.

„А ти гадаєш іти за него?" спитав легінь.

„Я втоплюсь", каже дівчина.

„Того не роби, рибочко, а корись твому батькови: він розумний, та за його головою будеш щаслива".

„Боже, Боже!" заплакала дівчина: „чому ми такі нещасливі?"

„Ба я", каже легінь.

Обоє — думаю я собі.

Як стали зорі погасати, вони розійшлись.

IX.

Одної неділї сидимо ми собі, аж тут і старости на подвіря. Моя панночка побіліла як стіна; старий дивить ся, та вуса гладить.

„А від кого?" гукнув ґазда на старости, що аж стіни дзвенькнули. Вони сердешні тілько тряcуть ся та кланяють ся:

„Від Андрія Джімера до вашої милости, коли ласка.

„Скажіть Джімерови, що нехай свого сина віддасть у больницю, а не чужим дітям світ ним путати. На тім світї, хто зна як буде, а сей треба шанувти".

„Спасибі і за се", кажуть старости, та й забрались потихоньки з хати, бо з моїм ґаздою не добре перечились. А панночка як стояла, так старому в ноги:

„Спасибі вам, батечку, що мене не втопили".

„Да й так тобі не сидїти дївкою", каже ста-

рий, „я вже яв ослабати, та рад би зятя в хату, щоб на мене легше, та щоб за житя видіти, як моє добро уживати меть ся. Ти знаєш, дочко, я багатир; можеж собі вибрати і пана, і попа, кого хочеш".

„Не хочу я, батечку, ні попа, ні пана".

„А кого-ж? запитав старий грізно.

Дівчина почервоніла, мовчить, тілько трусить ся.

„Не мни багато ханьки, а скажи, що хочеш Василя Зарічука, тай годі! Ти думаєш, дурна, що я нічого не знаю? що я не чув ,як ви по ночи охали ся та слинились у саду?... Що за розумні голови обіірались мені, старого опришка мудрувать! Іване!" до мене отсе „рушай на той бік: Василь Зарічук нехай мені в сей час до мене ставить ся. А най твому світу, як йому півсловечком писнеш, що тут говорилось! Розумієш?.."

„Розумію, татку!"

„Махай же!"

Приводжу я Василя; він сердешний, смутний, неспокійний. Тілько на двері, а старий як не грімне:

„Хто сеї ночи говорив з моєю дочкою у саду?"

Мовчить.

Господи, як ухопить старий свою нагайку дротяну, як стане мого пана Василя періщити та періщити!

„А не ходи", каже, „ночами та закутками,як той злодій, але йди в хату, коли хочеш дівку взяти!"

„Даруйте житя!" верещить Василь на увесь

світ, „вже більше не буду, їй Богу не буду! ґвалту!... гину!... умираю!„, вайльо!„,"

„А сякий-такий сину! знай як старого опришка мудрувать! Тепер же рушай собі домів, а завтра рано приходи з старостами. Чуєш!"

„Чую", каже Василь і сам не знає, як йому діеть ся. Тут дротяна нагайка, а тут каже свати посилати. Я тілько стою та смію ся. Аж старий ні з сього, ні з того, та до мене:

„А ти, паничу, де сеї ночи ночував?"

„У саду; а де-ж би?"

„Та не чув, як отсї двоє нявкали цїлу ніч під вишнею?"

„Чому-ж би не чув?... чув!"

„А менї не треба було нїчого казати? Так ти менї служиш?!..."

Господи, як стане й мене цїдити тою анахтемською нагайкою! Був би душу вигнав, як би не панночка, та не Василь.

„А болить?" питає мене старий тодї.

„Болить!"кажу.

„А дуже?"

„Дуже!"

„А як ти других бив, то не болїло?"

„Не буду вже!" кажу.

„Тепер же збирай ся, та рушай собі домів. А татови та ненї скажи, щоб за чотири недїлї приходили до мене на весїля! Розумієш?"

„Розумію!"

„А ти будеш Василеви за дружбу! Розумієш?"

„Розумію!"

„Рушай!.

Осип Юрій Федькович.

СЕРЦЕ НЕ НАВЧИТИ.

Повісточка.

Жили в наших горах два парубки товариші, а що вже буйні та хороші собі були, то й на папері не спишеш, такі вже хороші були сї два легіні. А до того ще як уберуть ся бувало в кармазини та в жировані порошниці, та стануть собі гостинцем гуляти, то дївчата як раз усї в вікнах. „Що ти дївко там забула?" кричить мати на весь рот, а донечку мов приковало до вікна. „Ненечко, ох ненечко люба, най хоч надивлю ся!"

А легіні наші мов не видять, що дївчата вянуть. Понасувають кресаки на мальовані свої брови, кинуть голови до гори, мов лицарі які, возьмуть ся за шию, та сміють ся пищечком з бідних дївчат. А кресаки були в тих двох парубків такі, що кождий вартував ретельно коло яких 500 срібних, коли не більше, такого золота, пав та червінчиків було на їх! Як бувало зострінеш ся з ними, то аж за очи вхопиш ся, так засияють.

Вечер дав Бог тихий та милий, сказано, клечальної неділї. Гульки на базарі сьогодня не були, славне парубоцтво прохожалось гостинцями та сутками, а дївчата позбігались у громадки, та яли вишниками співати, щоби знаєте, ле-

гіням жалю завдати, а вже нікому, як тим двом, що ходять попри їх ворота і боком на них не глянуть. А місяць так і сияє понад горами, понад красними та високими нашими горами.

„Чого ти так засумував, Василю?" став один легінь другого питати; „чи не болить тебе знов голова?"

„Або мене коли голова боліла?" каже другий.

„А учора, йдучи з Ріжі, не боліла тебе голова?"

Василь почервонів трохи, а за хвильку й каже:

„А як тобі у Ріжі Гинцаришина Олена сподобала ся? Правда, що козир - дівка?"

„Дівчина на цілу Буковину" — каже Іван — „гадаю за тиждень свати слати".

Василя мов на паль хто посадив би. „І я гадаю", каже, "старости посилати".

„Як собі братчику хочеш", умкнув Іван та й стис плечима.

Василь ще дужче осердив ся: „Таже", каже, „оба чей з нею не оженимо ся?!"

— „Оба, правда — —ні, але я то знаю, що оженю ся з нею"

„А чому ти, чому не я?"

„Тому не ти", каже Іван, не тративши ані раз доброї волі; „бо я старший і дівка моя має бути!"

„Колиж бо вона мене любить", каже Василь а сам аж кипить.

„А я її люблю", каже Іван, мов камяний.

„Або най так буде", каже Василь, „як дівка

пристане".

„І так ні", став Іван з проволока говорити: „Олена буде моя!"

„Хіба мене не буде!" кремснув Василь.

„На таке я зараз пристаю", відвернув Іван смішком: „ходім, та поміряємо ся. Хто виграє, того й дівка буде".

„Ходім!" крикнув Василь.

„А чим, ножами, чи пістолетами?" питає Іван.

„Чим хоч!" верещить Василь, „а Олена буде моя!"

„Та вже побачимо", рече Іван, „як нам лицарське щастє послужить. Гайда!"

У нашому чагарі є красна, велика поляна, покрита шовковою травою та усякими цвітами: тут наші парубки поставали.

„Стріляй!" каже Іван.

Василь стрілив. Лиш фоя посипала ся з ялиці, а Іванови нічого не стало ся.

Іван засміяв ся, звів скалки, пістолля загреміло, а з Василевого плеча почоріла кров по тоненькій сорочці рантуховій, що сестричка усіма шовками та загірськими лїліточками повишивала.

Іван заток пістолля за ремінь, а сам пішов до Василя, — слеза йому в очах закрутила ся. — „Видиш, брате", каже, „треба нам сього було?"

„Завяжи менї руку", каже Василь, сперши ся на дерево — „бо зачинаю ослабати". А кров бачите, так грає косицями.

Іван здоймив собі боржій шовкову хустку з шиї, приклав лїсової губки до рани, та й завя-

зав. „Ходім", каже, „тепер до дому, я тебе відведу".

Пішли мовчки. Але недалеко хати каже Василь: „Олена тепер твоя!"

„А вже-ж", каже Іван, „по лицарському праву моя".

„Я без неї жити не можу, брате Іване!" А се так жалісно промовив, що аж трохи не заплакав. Іван стис плечима.

„Прощаймо ся, брате", став Василь далї казати, а сльози йому як град горячі по тварі покотили ся, „попрощаймо ся братчику! Двайцять років ділили ся ми лихом і добром, двайцять років берег ти мене, як свою душу. Дякувать тобі братчику. Прощай мене!"

Обняли ся і поцїлували ся, сплакнули, та й розійшли ся, а Василя нїхто більше не чув, пропав, як під землю впав. Однї казали, що втопив ся, другі казали, що пішов у опришки, ба деякі казали навіть, що пристав до угорського війська. Будемо видїти, а тимчасом ходім до старої Гинцарихи.

Федора Гинцариха була собі богачка на все село, але не сидїла вона в селї, тільки у потоцї, у Ріжі. Мала вона там побиті хати, та й мешкала собі мов яка вельможа. А дочка в неї, дочка! — чорнобрива, кароока, а на личку мов полонинська рожа молоденька. Стара бувало дує на неї як на дорогий камінь; де коралї красні, де уставки мудрі, де киптар уписаний, де пояс славний: Олена все дістала. Стара убере її як ляльку, та й посадить під образи коло віконця: Тут тобі, донечко", каже, „сидїти, а не коло печи вештати

ся. Личенько згорить".

Але полювали раз над Ріжею два легіні: Іван і Василь. „Е що!" каже Василь до Івана: Годі! ходім домів; щось мені сьогодня не йде під кріс".

„Ходім!" каже Іван, та й пішли. Але не упинили ся вони ще в потоці, аж тут здоймив ся вітрець, звіяв хмарку до хмарки, тай ні з сього ні з того став дощик росити. А наші стрільці навіть без сердаків.

„Що робити мемо?" питає Василь.

„Хиба повернім до Гинцарихи та пересидимо, заки дощик не перейде", каже Іван.

Повернули. Стара приймала їх любенько, бо з роду щира була, а часом то любила й забавити ся. Наші легіні не були від того.

Але тут инше стало ся. Олена, скоро побачила Василя, то увяла як квіточка на сонци,а Іван узрівши Олену, аж упрівав. От таке то тутки подіяло ся, та й то за одну мінутку.

Дощик попійшов трошки тай став. Небо знов чисте стало, як зеркало, гори дишуть усіма запахами, — красно, любо, мило.

Парубки попращали ся, пішли, а удова їх випровадила аж за ворота. „А що", питає жартиком, — „котрий з вас шле старости".

Легіні усміхнули ся, подякували старій, та й пішли мовчки Ріжею. Сказали собі добраніч та й розійшли ся.

Се діяло ся в суботу. В неділю стріляли ся наші парубки, а в понеділок, знаєте, був у Гинцарихи молодший брат Василів, та й дав Олені знати, щоби вона на його надії не мала. „Ми", ка

же, „з Іваном мірялись: і я програв, а ти будеш Іванова. Але не забувай про того Василя, — ти його ще колись побачиш, а сим часом бувай здорова!"

Післанець лише сказав своє тай пішов, а Олена в плач, у голос: „Ох, Васильку мій! ох, Василечку мій! ох Василеченьку мій!"

„Годі, годі любко моя!" каже стара, а сама так і журить ся! „Годі, донечко моя, бо головка болітиме, та ще на личку мені змарнієш, — годі щебетюшечко моя!"

„На що мені краси, на що мені личка мого румяного, коли Василечка нема? Ох вайльо! вайльо!"

„Бідо ма бо з тобою, дівко!" стала стара на решту сердити ся: — „або Йван може не красший від Василя, або може не однакі богатирі?"

„Та що мені з того усього, коли не любий!"

От так сумувала Олена цілий тиждень, навіть і до церкви в неділю не йшла, але вимкнула в городі стебельце васильку, сіла собі під калину та й в одно плакала та тулила- пригортала зілле до свого горячого серденька.

Під полудне летить служниця, що за воріть-ми стояла, що духу в хату: — „Ґаздине", каже, „до нас старости йдуть!"

Стара шурхнула ся з постелі в кліть, щоби хоч перебрати ся, бо з жури за дочкою навіть не перебирала ся сьогодня, а сама така рада, Господи! „Що-ж?" гадає собі: „віддам мою одиначку за хорошого парубка, то й минеть ся її туга!"

Пішла у хату. Старости привитали ся, поці-

лували її в руку. „А раді гостям, пані маточко?"

„Добрим людям хто-ж не рад би?" каже стара. — „А яка щаслива година вас принесла?" а сама сіла собі в образи.

„Приніс нас, пані маточко, сивий кінь до вашеці на поклін.

Від князя молодого
До двора золотого.

А самі уклонились тричи. Стара зараз пристала, доньки навіть не питаючи. Хотіла — не хотіла бідна Олена, подавала у вечер рушники, а в зимі відограло ся й весілля.

Привіз Іван свою молоду жінку до себе, а сидів він далеко у верху. Що вже його старі не тішили ся, Господи! коли-б були могли, то би були свою молоду невістку в образи посадили, та як до святої молили ся: так її любили, — але що-ж? Олена як сумує, так сумує. Бувало, лиш вийде в садочок, вимче стебельце васильку, та й пестить коло серденька, тілько їй й радости було. Або сяде, бувало, під запашною кріслатою ялицею, та як зачне співати! Аж пташка в лісі втихне, слухаючи її, такий тото голосочок мала. Співає і плаче, а сама, сердешна, блїда, блїда!

Іван був й досі неввічливий, а тепер ще гірший став, мов крига леду студеного; ні доброго слова з него не почути, ні ради ні поради. От хиба тілько з його розривки було, що стане, бувало під явором на обочі, та придивляєть ся спіту божому. От тоді ніби трохи повеселїє, ти-б сказав, той чистий полонинський вітер тугу його розвіяв, або перед сонечком ясним, що у синїх високостях сияло, горе його розтопилось.

А в хаті сяде собі на кінци стола, зіпреть ся на руку, засумує, потемніє, а далї як устане, як ударить ся по полах руками, як здихне тяженько та й вийде, мов пяний на двір. А стара ненька плаче: „Синку, Іванчику мій золотий, чому ти такий нещасливий? Знала я тобі стан козацький дати, та не знала я тобі доленьки впрохати!" Такої стара, бувало, заводить, а невісточка її прехороша сидить собі в городчику, та стебельце васильчику до серденька горне.

Дав Господь і Николая святого діждатись. У нас храм. А красно, та любо на божому світї. Пташки щебечуть, що чоловік аж сам себе не чує, зелені ліси ялинові позацвитали, та припорошили шовкові трави мов золотим маком. Цвіти та цвіти, цвіти, та цвіти, та запахи, та радощі а Путилівка річка бренить по білому каміню, ти б гадав, що срібло розсипалось та задзвенїло. Мило, весело, — лиш у Івановій хатї сум, мов у домовині. Стара, куди кинеть ся, плаче: „Синку мій, Іванчику мій! іди" каже, „хоч до тещі на храм, може між людьми розважиш ся. Іди любчику мій!"

„Піду!" каже Іван, а сам аж чорний, так змарнїв. „Піду, збирай ся, жінко, підемо обоє!"

Зібрали ся, пішли. Стара випровадила їх аж у плай, вернула ся, плаче. А далї як припаде до образів, як стане поклони бити, як стане рути! „Господи!" каже, „Господи милосерний! коли нема моїй дитинї лїпшого талану, то волїю я його поховати, легше менї буде!" Кроваві сльози почуріли ся з її темних очий.

А молоді йдуть собі плаєм, нї чичирк. А

пташка так щебече гаєм, аж просить: „Співайте, співайте, люди, з нами! Дивіть ся, як красно дав Господь милосерний — співайте!" А цвіточки, що краєм процвитають, собі просять: „Любіть ся, обніміть ся, люди! Обгорніть ся чистою любовю, от як ми!" а самі пригортають ся одна до другої, мов справді вони обіймають ся. А пчікла малесенька гуля та гуля собі плаєм, та в одно гуде: „Ану, люди, ану подивіть ся на мене! Адіть, я з кождої чічки мід збираю; збирайте-ж і ви: світ весь солоденький, — збирайте!" А кобилечка, невеличка собі, виспівує та вигукує в зеленій траві: „Ану, люди, ану! світові божому, от як, та от як!" а сама як підскочить собі, як знов заспіває, аж дзвонець-зіллє у траві запумить!

Іван повеселішав трошечки. „Олено, серце!" каже, „коли нема мені від тебе ні словечка любого, то заспівай хоч!"

Вона зараз і завела:

Гей засьвіти, місяченьку,
Да й ти, зоре ясна!
А в лузї, в лузї,
У лузї пшениця:

Там дївчина прекрасна!

Ще голосочок прекрасної сеї співанки відбивав ся гаєм, ти казав би, кожде дерево співало з безталанною молодичкою, аж тут цуп! Василь стоїть перед ними. Увесь в золоті, а сам красий, красний! — ще кращий, як був, лиш що поблід трошки на личку. За раменем пістолєта та насажувані ножі.

Молоді стали. Василь протяг руку:

„Як ся маєш, брате Іване? здоров?

„Здоров, славити Бога! а ти?“

„Здоров, друже мій”. Та й поцілували ся.

„А се де ти дотепер був?” став Іван питати.

„Був я, пане брате в Угорщині в опришках; старшував на сто хлопців, — гадав, забуду своє кохання. Годі! Тепер вернув до тебе довідатись, як живеш. Значно по тобі, що нещасливо. А Олену пізнав би хто сьогодня, що то вона? Не коротай, пане брате віку молодого, віддай її мені!”

„Жартуєш, Василю!”

„О — я вже давно забув, що тото жарт! Я на правду кажу: віддай мені Олену!

Іван засміяв ся, а в Василя уже й ніж у руках блиснув.

Іван вихопив і собі ніж, пустили ся один на одного, мов ті тигриси молоді. — Страшно було дивитись, як вони бороли ся, довго не пізнати було чий верх: аж тут пістолля: грим!! Кров бризнула у три косиці, Василь повалив ся до землї, а Олена, мов нежива, на його. Як оба товариші бороли ся, то вона вихопила свому чоловікови з за ременя пістоля, та хотїла йому в груди але не трафила свого чоловіка, але Василя — а Іван усе те видів.

Упав Василь та й лежить. Іван схилив ся, здоймив його на руки та й заплакав. — „Братїку, братїку мій, як рідний! ми оба нещасливі!” А Василь анї ворухнеть ся. Добре утрапила.

Пообтирав ся далї Іван, узяв товариша на руки, занїс у чагір, та й накрив зеленим віттям ялиновим. „В опівночи”, каже, я прийду та тебе

поховаю. Ходім жінко!"

Під полудне стали у старої Гинцарихи, тихо, гей би нічого не було; лиш сорочка на Іванові закрівавлена трохи, більш нічого.

* * *

Гостий повнісінька хата, — а хата в Гинцарихи була нова, просторна, музики грають, а наші молодята сидять собі за столом, сказано у тещі. — Олена біла, біла, мов та стіна, а Іван такий веселий, що з роду його ніхто може такого й не бачив. Стара теща лиш повертаєсь у хаті, та в долоні плеще, така рада; „Зятеньку, дитино моя люба, голубе мій сизий! а отце чого тобі сорочечка покрівавлена?" А сама хоче мов то обтирати своїми приязними рученьками.

„Лишіть, нене!" каже Іван; „не обтирайте! се кров з ясного молоденького сокола".

„Убив сокола, та й піря нам не приніс, щоби ми собі кресаки пообтикали", стали другі парубки казати, що там у храму були.

„Питайте жінки!" промовив Іван грімко, а сам аж підскочив; „питайте її, чому вам піря не намикала; не я убив сокола, а вона".

Олена встала, та хоче виходити з за стола.

„Сиди, ані руш!" крикнув Іван.

Стара в плач. „А отсе", каже, „я тобі мою донечку на тото дала, щоби ти так з нею обходив ся? Ох, головко моя нещаслива! ох, дитино моя безталанна!"

Іван обернув ся до парубків: „Позвольте, брття, най вам одну казку скажу!"

„Просимо, просимо!" обізвали ся усїма.

Іван став розказувати за якихсь двох паруб ків товаришів, як вони одну дївку оба полюбили, як вони з за неї стріляли ся, як один пішов у опришки — геть геть розповів усю свою долю, нїби то він якої казки каже, а нарештї обернув ся до своєї тещї: „А що ви, нене, казалиб з такою жінкою учинити?" (що нїби на свого чоловіка стріляє).

„ Я би такій жінцї відразу казала голову врубати, як тій гадинї, без суду, без права."

Топорець лиш блиснув, а Оленина голова покотила ся по столї.

Осип Юрій Федькович.

САФАТ ЗІНИЧ.

Я собі вже нераз оттак сиджу та гадаю: як то бідний світе, де-якого сердешнього некрута бють да глузують при тій науці! — а мене, було і пальцем ніхто не кине, не то що. Ажеж бо я і бравсь швидко тої муштри! було капраль мені ні покаже, я вже так і знав. А пан майор і розсудили: „Тобі", кажуть, „не при вербецирці маятись; скоро по обрихтунку підеш до полку.

От і пішов.

Наш полк стояв тоді аж у Банаті, далеко. Трохи не два місяці машерували, доки не зайшли.

Мене дано до гранадирів до першої компанії, до третього цугу, що по кватирах собі стояв. — А добрі кватири мали! все в Сербів; богачі, знаєте. — Туда ситні краї, не такі, як у нас, чи що.

А мені звелів капраль йти на кватиру з одним старшим жовніром, Сафат Зінич звав ся. Господи, що за вояк пишний з нього вдав ся! а що вже гордовитий був, то й не казати; правдешний Буковинчик. — Я було, аж його бою ся, неначе якого офіцира, чи що. Такий то він був отсей Зінич; і в очи йому важко тобі подивитись.

А ми мали кватиру у одної удови. Славили,

що колись то вона і богачка була, да на старости літах довелось збіднїти. Слабовита була — в одно лежала. А діточок не було у неї, лиш одна дівчина, Марта звалась, молоденьке та плохови те собі, знай та співушечка в лісї. Як було глянеш в очиці її тихонькі та благонькі, або в личко блїде, замучене, то тілько що не зомлїє; така вже безталанночка була.

У вдови жили ми, як у своєї рідні. І хлїб нам був один і сїль нїхто не ховав з перед нас. Сафат було і дров купить, (він мав, знаєте, гроші ще з дому) і скорому устарає, що треба. — Дуже бідну вдову жалував. — А я вже і дров утну, і води внесу, і скрізь покутаю, як треба, щоб то, знаєте, на дївчину лекше. А вона, моя рибочка, було, аж заплаче: „Чи отсе вас", каже, „Бог з неба до нас, бідних, післав, чи що?"

З разу ще, як ми там були на кватирі, то ходив один молоденький Сербинчук. Янко звався; хороший парубок дуже. А що вже любила його наша тихонька Марта, то мабуть і в співанках нема так. Як го було одного вечера не видить, то й вечеряти не ме, і виплаче любі свої очинятка, аж нам її жалко стане. А вони були заручені з собою, бо там, знаєте, така уже установа, що два або і три роки передом собі слово дають, а відтак аж побирають ся.

А Янко ходив, що ходив, а далї і приостав ходити. Переказував, що вибираєсь за Дунай в купецтво. Нарештї вже й не прийшов. — Поїхав мабуть.

Одної днини йдемо ми від бефелю, аж чуємо: на нашій кватирі гомін. Прибігаємо, аж тут

уже сусіди поряють ся коло сердешної Марти, що вже мертва на полу лежить, мов та щебетюшка убита. Ми зараз стали і питати, що отсе залишенько подіялось, від коли ми з дому. А люди всі як раз нам і відповістили: „Янко, кажуть, відослав її перстень; висватав собі другу, богачку, —у Василя Карадіча, коли знаєте“.

"Чи так", каже Сафат, а сам унурив соболї свої очи в землю. Нічого більш не сказав.

Третої днини поховали Марту і стару, а самі пійшли на иншу кватиру.

У дві неділї по тім гуку по селї, Каралич дочку віддає, а Янко ходить з дружбами хата від хати, та збирає собі боярів, спрошує гостів на весїлє.

У вечер збираєсь і Сафат. — „А ви куда отсе?" питаю.

„На весїля", каже, — „іди принеси менї доброго вина ведро, та колач!" а сам кинув менї

Я побіг. Приходжу, а Зїнича вже нема, нічервінця.

шов. — Що тут робити? думаю я собі. Беру вино, та біжу за ним. А у Карадіча нї крик, та нї ґвавт на подвірю!

„А що там таке?" питаю людий.

„Сафат Зїнич застрілив молодого", відповідають.

Я закаменїв. — „А деж він?" кажу. (Зїнич отсе).

„Пішов сам до гарешту", кажуть.

Убрали гарештанта в зелїзо, та віддали в катуш. Осудили сердешнього на десять лїт тяжкої неволї. Я провожав го аж за місто, да так

мені уже жаль!— „Братіку, камрате мій дорогий та любий; чого ви отсе так марно пропадаєте?..

„За правду, товаришу!" промовив, як у дзвін вдарив, а сам ні скривить ся.

Жовняр раз був.

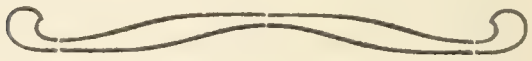

Дмитро Макогон.

БЕЗБОЖНИК.

Ще ніколи не було Семенови так тяжко на серцю, як сегодня. Не одно вже лихо перебув, здає ся, одної днини не було у нього без журби і клопотів, набідив ся немало, звичайно, як бидний сільський робітник, без своєї хати, без свого кусника землї.

Семен мав жінку і троє малих дітий. Найстаршому хлопчикови буде на Петра заледви четвертий рочок, а найменше недавно що вродилось. Жінка і досї з ліжка не вставала, ослабла, спала на силах, а сама виглядала так, що хоч її й зараз клади в домовину. Бувало по двох перших дітях, то вже третої днини починала звичайну роботу, а тепер вже цілих пять неділь слабує. Колиб проживала в достатках, колиб мала чим належито прокормитись, певно не хоровала би так довго.

Журив ся Семен, дивлячи ся на жінку свою хору, на діточки голодні, та ніяк не міг він лихови зарадити. Пять неділь сидить уже дома без роботи, марнує дорогий весняний час і жиє тим, що добрі люди дадуть йому на „відробок".

Була Великодня субота. Семен сидів на лаві і сумовито дивив ся проти себе. На серцю було йому так тяжко, наче хто цілу гору каміня звалив на нього. Завтра Великдень. Кождий

християнин, навіть і найбіднійший, пристарає ся, як Господь велить, на те найбільше свято, лиш він один на світі, наче той нехрист очікує святого воскресеня. Не будуть його діти тішитись писанками, не муть навіть свяченого кушати.

— Чого-ж ти, чоловіче, ось так бовванієш?

Закрутились йому в очах сльози і кульками спливали по змарнілим обличу.

— обізвала ся слабим голосом Домка, — кажу тобі, піди до брата Івана, а він може хоть якою пасочкою нас запоможе.

— Не піду, жінко, не піду до Івана. Щобим на Великдень й свяченого не кушав, до нього не піду. Пощо має перед людьми жалувати ся, що нас запомагає?

То піди до сусіків, попроси, а люди не Татари, не відмовлять нам в нашій біді.

Не пора ще мені йти на жебри! Ще час мій не прийшов....

— Тату, — обізвав ся старший хлопчик, — в нас не буде пасхи на Великдень?

Буде синку, буде!

Встав, взяв капелюх і вийшов на двір. Сам не знав, що почати. То лиш знав, що свячена пасха, яка-б вона й не була, мусить в його хаті лежати на столі, мусить нагадувати йому на найбільше християнське свято. Хвильку ще постояв а відтак попрямував вулицею просто до коршми.

— Пане Мошку, продайте мені бохонець хліба, але такий білий, пшеничний.

Жид Подав йому бохонець.

— Що коштує?

—Двайцять пять крейцарів.

Заплатив і сховав хліб за пазуху. В мошенці має ще десять крейцарів. Зайшов до склепу, купив за сї гроші ковбаси, завінув в папірчик і чим скорше подав ся до дому. Сховавши се добро в комірчині, увійшов до хати і сів на лаві на своїм давнім місци.

— А що, Семене, десь був? — Поспитала жінка.

— Ходив пасхи старати.

— Та пристарав?

— Так!

— В кого?

— На що тобі се знати? Добре, що буде що посвятити.

Замовкла жінка, задумав ся Семен а найстарший хлопчик усміхнув ся, а радість так і блиснула з його личка. Настав вечір. Семен дав дітям по букатці ранїшної мамалиґи, уклав їх спати, а самий розложив огонь і поклав варити пять яєць на завтра. Упоравшись зі своєю роботою, помолив ся Богу і ляг спати. Тихо стало в хатї. Всї заснули, лиш хора Домка довго ще шепотїла молитви, перериваючи їх часто сухим, придавленим кашлем.

Що й но зачало зоріти, як Семен був вже на ногах. Збирав ся до церкви. Приніс з комірчини бохонець і поклав на стіл.

— А ти Іроде безбожний! — скричала жінка глянувши на хліб.

— Безбожнику один, ти хочеш жидівський хліб до посвяченя нести? Не спокутуєш сего гріха! А люди, що люди скажуть?

— Мовчи, жінко! Хоч ти не їж мого серця!

— Безбожник, безбожник.... голосила жінка, заливаючи ся сльозами.

Зібрав Семен своє добро в хустину і пішов до церкви. Задзвонили дзвони, віщуючи велике свято. Залунала пісня „Христос воскрес" і радісним відгомоном відбивала ся в серцях зібраного народу. Побожно нарід ступав за своїм пан-отцем наоколо церкви. І Семен йшов з людьми. Йшов махинально, куди його несла филя зібраного народу. Слово „безбожник" лящіло йому в ухах так, що він нічого не чув, а люди здавались йому темно - сірою масою.

По обході поставали люди з своїми пасхами наоколо церкви. На самім краю, коло брами, притулив ся також й Семен до них і розвязав свою хустину. Піт виступив на його чоло.

Зблизив ся пан-отець з свяченою водою. Семен дрожав. А коли каплї свяченої води посипались на його пасху, Семенови здавало ся, що хтось його горячим піском обсипав.

Завязав хустину і не чекаючи кінця відправи, пігнав до дому.

В хаті застав правдиве пекло. Діти плакали, а жінка гатила в стіну головою.

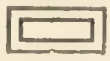

Дмитро Макогон.

ПРОТЕСТ.

В саме полудне зайшов до мене Гаврило Липчак, мій найблизший сусід, що служив форналем у дворі. Мав опухлі лиця і попідбивані очи.

— Гей, сусіде, а вас хто так справив? —спитав я Гаврила.

— А хто-ж би, мій пан!

— Ви чим так провинили ся?

— Нічим. Пан вийшов зі стайні, на подвірю поховзнув ся, впав в болото а я набрав поличників.

— Та за що?

—За те, що Бог дав дощ і на дворі болото.

— Ну, а ви нічого панови не казали?

— Щож я мав казати ? Поцілував пана в руку, подякував за кару і пішов до своєї роботи. Лиш жаль мені дуже, що за дурно мене оббив. Такий жаль стискає мою грудь, що й робота не бере ся. Тому то я й забіг до вас. Піду, думаю собі і поскаржу ся а мені лекше буде. Так так, чую, що вже мені лекше буде. Бувайте здорові, бо біжу до двора. Моєї роботи за мене ніхто не зробить.

Гаврило вийшов з хати і пішов дорогою. В ту мить прийшла мені на гадку одна подія, яку

я давненько вже бачив в лїсї.

То було в горячий лїтний день. Я сидїв в тїни грубої деревини і порядкував назбирані цвітки. Нараз, недалеко від мене вийшов з корчів панок з стрільбою в руках. За ним ступав білий високий пес. Панок дав якийсь знак псови. Пес положив ся на траву, а стрілець підкрадав ся під дерево. На вершку сего дерева сидїв половик. Панок підніс стрільбу до гори і вистрілив. Птах злетїв, підніс ся високо в гору і за хвилю зник менї з очий. Стрілець приступив до пса і гарапником почав його бити. Пес не втїкав а навіть не скавулїв. Він припав до землї і лизав черевики свого пана.

А коли його пан пішов дальше лїсом, пес на череві сунув ся за ним аж доти, поки стрілець не зник у корчах. Аж тодї він зірвав ся на рівні ноги, нащурив вуха, наїжив шерсть і вдививши ся в мене, кілька разів голосно загавкав.

Потім сейчас злагіднїв, спустив голову на діл, підобрав під себе хвіст і покірно пішов за слїдом свого пана.

Дмитро Макогон.

ГЕРОЙ.

В маленькій, вохкій хатинї, на передмістю столичного міста, сидїв денний робітник Кость Димчук з своєю родиною. Нужда вислала його

з села до великого міста, та сама не остала в селї, Пішла слїдом за ним, як та тїнь в соняшну днину тягне ся за людиною, кудиб вона й не ступала. Привик Димчук до тієї нужди і думав, що инакше воно й не може бути. А нужда розпаношила ся у хатї Димчука, взяла верх над ним і танцювала по його голові. Боров ся, боров ся Димчук з нею — а далї й сил йому не стало. Знеміг ся Кость, і положив ся до ліжка.

Вже два тижнї лежить хорий Димчук і дивить ся на муку своїх голодних дїтий. А ті дїти що раня прибігають до нього, припадають до постелї і питають:

— Тату, ви сегодня ідете до роботи? Ми такі голодні... Йдїть тату, йдїть...

І ловлять за руки і намагають ся піднести його з постелї, — та не годні, маленькі ще.

А Димчук дивить ся на них і кривить ся і стогне з великого болю, його серце тріскає від жалю. Біль наповняє його грудь, ще трохи і виповнить цїлу просторонь.

І виповнив і переляв ся через верх. Димчук зірвав ся з постелї і підтримуваний сильною горячкою пігнав до ріки.

Н аберезї ріки лежав великий камінь. На тім камени сидів того дня знаний міський богач, банкир Ґловіцький. Провів цїлу ніч на гульнї, а над ранком розболїла його голова. Випив без міри чорної кави, проковтнув якісь порошки, не помагало. Сїв на коляску і поїхав відсвіжити ся над ріку.

Першї соняшні проміня червоним сяйвом закрашали східну часть горізонту, як Димчук

прибіг над ріку. Навіть не бачив банкира, що уважно слїдив за вбогим робітником. Там Димчук над рікою, взніс руки до гори і кинув ся у воду. Ґловіцький закричав. Прибіг його фірман скочив у ріку і виратував Димчука. Банкир приказав фірманови відвезти робітника до шпиталю.

Тої днини Ґловіцький був героєм дня. Столичні часописї описували його геройський вчинок і хвалили його, що виратував житє батька чотирох дрібних дїтий. Двері банкира не замикали ся: вся аристократія приходила до нього з ґратуляціями.

Кілька тижнїв по тім в сальонах Ґловіцького відбуло ся велике свято. Зійшли ся там його приятелї і представителї власти. Серед звуків військової орхестри, заступник правительства декорував широку грудь банкира золотим хрестом заслуги.

Полялись чорні шампани і залунали похвальні тоасти. Всї величали Ґловіцького, як великого приятеля робітничої кляси. І згадували там й про Димчука, який лише Ґловіцькому завдячує своє житє. А сей бідний Димчук, вже цїлий місяць гризе чорну землю. Та кому се інтересно знати? Кому із сих панів прийде хоч би на гадку, що по нїм остала ся вдова з дрібними дїтьми, які плачуть, примираючи з голоду? Дарма! Плач бідаків стелить ся по земли, він не підносить ся у висші сфери. А хоч коли й піднесе ся, — ті сфери його не почують.

З свята Ґловіцького були всї вдоволені. Був вдоволений й сам банкир, хоч сей пир кошту-

вав його кругло дві тисячкі корон.

Лише один його приятель дідич Заваля був заздрісний. Він не міг спокійно дивити ся на золотий хрест, що пишав ся на грудях банкира.

З того пасу бачили люди дуже часто, як дідич Заваля проходжував ся на березї ріки. І за кождим разом, як вертав ся домів, обурював ся і проклинав робітників.

Проклинав, бо вони не йшли топити ся....

Богдан Лепкий.

ОПОВІДАНЄ ДЯКА.

Дивуєте ся, паничу, чому я опанчі не скину. Правда?... Не ви то перший. Що вже мені люди не наговорять ся: скинь, та скинь! — але я того навіть слухати не хочу. Що мене обходить, що инші дяки, хоч і з хлопського роду, на панів попереходили? — нехай собі! А я, поки віка мого, сеї опанчі не скину! Раз я спробував і більше не хочу. Видимо сам Пан Біг противить ся тому. Коли цікаві, то послухайте.

Давно те діялось, ще вас на світі не було. Куди там! Подивіть ся на мене, який я сивий та старий, а тоді був як кров з молоком. Минуло ся....

Вчив ся у старого Титли, у того Титли, що про нього довкола люди говорять. Славний був Титла! Як почне було „Иже Херувими", то слухаєш і не наслухаєш ся, а потрафляти за ним і не думай! Кождої неділї инакше витягає... І Бог його знає, чи вчений він такий був, чи сам що раз, то нові нути видумував, досить що на кожду неділю, в свято инакше виводить.

Так до того Титли віддали мене татуньо, най з Богом спочивають, на науку. І скорий я був тоді до науки, і такий цікавий, що нераз бувало, сам Титла каже: „З нього (се-б то з мене) незгірший дяк вийде". Особливо любив він мене за мій голос. Ей, голос то був, голос! Як дзвінок

як та сиґнатурка. Аж самому бувало в ухах ляцить.... Щоби як високо, то возьму, як шнурочком потягну. Лучало ся часом, що старий Титла зачне за високо. Співає, та співає, поки годин, а як видить, що не возьме, то зараз мене рукою в бік. А я як не потягну, Боже, аж душа радуєть ся.

І добре мені було у того Титли, нарікати не можу. Ґаздиня мене любила, діти не помітали мною; жив я у них, як у родичів дома. Правда, часом, як кондак змилю, або глас не виспіваю, як треба, то дістану кілька по за уха, але щож? —Сказано „без муки нема науки;. Вкінци привик я й до тих позаушників, тай добре мені було, так добре, що ліпше не треба.

Та одна мені гризота була і то велика.

Пішле мене бувало пан-отець на друге село з курендою, або до міста на почту, або за фікма на з собою возьме, то всюди на мене кажуть: „хлопче" і „хлопче"! Тай і як же инакше казати, коли на мені опанчина хлопська, чоботи на підковах, а капелюх із плетінки. Коби так сурдут та капелюх кайстровий, як у инших піддячих, то що иншого! Всякий знав би чоловікови честь віддати. Ато що? Кажи, що ти вчений, ніхто тобі не повірить, хоч зараз семий глас виспівуй!

Томуж то я захотів сурдута та капелюха кайстрового і так захотів, що Боже! І неодну я днину передумав над тим, де їх узяти. А звідкиж, як не від Жида в місті?... Ну, але Жид не брат, ані сват. За дурно не дасть, треба гроший. А тут не знаю, чи було мені за що труднійше на світі, як за ті гроші. Родичі бідні комірники,

зояків богатих нема, а рєнт бувало, як дасть кий ґрейцар, то хиба на шварц, та на мило. Чай дякує Богу, що в люди вийде, — каже бувало, — що „хлопом" не лишив ся. Він мені ще заплатити повинен!" Часом лишень, як пішлють мене пан отець із якою орудкою на село, або як відвезу гостий до міста, то дадуть мені добрі люди пару нових за послугу.

Ото і цілий мій маєток. З нього я й купував собі то застяжку, то ремінець, то хустину до носа, все, що потреба. Але найбільше йшло на тютюн. Курив я, який тільки був найтаньший, але й на такий не все ставало. Тому то й сказав я собі теперки, що тютюну курити не буду, а гроші буду складати на капелюх та сурдут, і слова додержав. Цілий піст постив я без тютюну, та пильно складав крейцар до крейцара. До Великодня наскладало ся того щось зо три риньскі щей шісток кілька.... Добре вже не тямлю, бо знаєте, давні часи, чоловік старієть ся, старієть ся і память. Досить, що наскладав я три риньскі і шісток пару. Так я ті гроші ховаю, так рахую, так тїшу ся ними, як мала дитина.

В цвітну неділю, по вечірні, післали мене до міста. До міста у нас було недалеко. Пішов я, поробив справунки тай до кравця! Який то був кравець? От полатайко, що камізольки парубкам робить. До доброго не було з чим показати ся... Взяв на мене міру, показав якийсь кратястий дреліг, чи якусь біду, та заправив за нього як за рідну маму. Торг в торг, згодились ми щось за три ринські і кіька шусток і я щасливий пізно у вечір вернув до дому.

Цілий страстний тиждень не було мені спокою. „Чи їм, чи сплю, чи у крилосі співаю, все мені „липенцер" на гадці. Що то нарід скаже, як мене побачить в такім убраню? Що скаже реєнтий? Може велить віднести ще й налає.... Пішлиж би тоді всі мої заходи ні на що. Але ні, де там! Того не буде! Коли не дяк, то дячиха позволить. Вона й так усе в хаті горою. А дячиха не від того, щоби по панськи вбратись. Красший зять — шляхтич, як хлоп простий в куртині.Вже тоді вона мене за зятя ладила для своєї Карольки. Знав я то добре!

Прийшла Велика субота, прошу ся в Титли до міста. „Чого — питає — волочити ся як дід? чого?" Біда! — думаю — треба конче сказати! І так завтра Великдень, побачити мусить... Сказав я. А Титла до мене, а Титлиха до Титли, а Каролька до обоїх разом — такий ярмарок зробили, що крий Боже! А я тимчасом за капелюх, а за кілька годин вернув із сурдутом. Сховав я той сурдут до скринчини тай чекаю завтра.

Другого дня, зараз по півночі, вмив ся я, вимастив голову гусячим смальцем та натягнув сурдут. Боже мій! Що я тоді мислив, того я нині не годен сказати. Здавало ся мені, що я з паном не міняв би ся. Дячиха глянула на мене і усміхнула ся, а мені аж тепер соромно стало. Як то? Скинув батьківську одежу? Але годі! Чи один хлопський син вийде на „ксьондза" і також не може по хлопськи ходити? Такий уже звичай. Коби на ліпше, то можна й змінити, тільки на гірше сором... Оттак я себе вспокоював, та біг до церкви. Але все мені соромно було. То лиш

перший раз! — гадаю, — а потім привикну. Але перший раз мусить бути колись!

На моє щастє на дворі ще не свитало і мало хто мене добре видів, але за те в церкві всї увагу звертали на мене. Хто увійде в церкву, — чи перехрестить ся, чи нї, а на мене зирк! А менї зараз здаєть ся, що кождий посміхуєть ся і не мов каже: „І ти Грицю пан!" Ну, перший раз мусить бути. Треба стерпіти!

А вже найгірше надоїв менї дяк своїм грізним поглядом. Співає, співає, аж нараз схилить голову і понад окуляри зирк на мене! А менї здаєть ся, що зїсти мене хоче. „Ага! Ага! — думаю —заздрість тобі, що й я на пана переходжу... хотів усе за хлопця держати, а тут бач, який з мене піддячий...."

За такими гадками то й спів не йшов. Кілька разів змилив ся я, не витримав нотки, перетягнув, або не дотягнув, а титла за кождим разом у бік! Давнїйше то й за вухо потягнув, а я собі байдуже, але нинї ті штовханцї так болїли, що я рад був у землю сховатись. Як то? Шпенцер і штовханцї — то зовсїм не лицює... Але якось видержав. Сховали ми плащеницю, відправили утреню воскресну, почали службу... Прийшло Херувими. Можете собі уявити, що то за „Иже Херувими" було на Великдень! Скрутне, та штудерне, а що вже довге, то й казати не треба! У двоє довше, як у звичайне свято. Зразу ми всї по трохи потягали, а далї видимо, що не йде, тай перестали, пустили самого Титлу. А він аж заливаєть ся, аж очима завертає, так виводить і кінця здаєсь не буде. Аж тут підібрав за високо. Ви-

джу я і він видить, що не дотягне, та як не штовхне мене в бік! — а я, як не попру ся, як не потягну, аж залящіло! Ну! добре, — думаю, — що не запіяв, був би Титла лютий, а так може за шпенцер забуде.... Співаємо дальше. Титла як звичайно, руками вимахує, синьою хусткою від табаки піт з чола обтирає, а я стою, всякої виводжу, та очима кидаю по церкві.

Аж тут чую: — коло мене сміхи. Дивно мені. Що таке? В церкві сміють ся. Я на церкву плечима тай дальше співаю. Коли дурні, то смійтесь як сорока до сира.....

Але де там, співати не годин! Сміхи, та сміхи. Чоловіки сміють ся, жінки в бабинци сміють ся, вправді з тиха, в кулак, але сміють ся. Дивлять ся на мене і посміхають ся. „Може добре на ковнірі вздріли... Приніс від Жида шпенцер та може приніс і зі шпенцером..."

Господи! коли мені се через голову майнуло, як не схоплю ся з крилоса, як не пудну з церкви! Здавало ся мені ось-ось таки зараз зі встиду спалю ся А кров так до голови бє та бє, що здаєть ся, залле чоловіка...

Кілько натягав ся Титла за уха, а ніколи так дуже не пашіли, як в тую хвилю.

Вийшов я з церкви, а люди що стояли під церквою в сміх. Біжу цвинтарем, а хлопці, що стояли під дзвіницею, в сміх! А хлопчики менші біжать за мною та викрикують: „Диви, який пан! Диви, який пан!"

Прибіг я до дому, а дячиха як мене узріла, то аж присіла, так сміеть ся! Метнув я до комори до Карольчиного зеркальця, що було вліпле

не в стіну. Дивлюсь, а мої плечі мов мечем розрубані!... Нічо инше, тілько потиснув я при „Иже Херувими", — і шпенцер тріс...

Матінко моя! такий мене гнів обхопив, що я аж заплакав

Господи! І требаж мені було такої публіки, такого сорому, на ціле село? Як же я тепер бідний людям в очи гляну? Як я до церкви покажу ся? Що мені Каролька скаже?

Виплакав ся я, виплакав, хоч який був великий, а тоді як не кину отим сурдутом проклятим до землї! — та давайте мені, що хочете, чи я його більше уберу?! Видите, сам Пан Біг не каже цурати ся батьківської одежі....

Олекса Стороженко.

ЧОРТОВА КОРШМА.

Раз, походом з курської ґубернії в херсонську, переправившись через Дніпро, прийшов наш штаб на дніївку в село Сведелек. Село розкинулось у долині, а кругом оточували його високі гори, вкриті відвічним лісом. Мені сказали, що в лісі богато валюшнів, і я на другий день пішов полювати. Щоб не заблудити в корчах, взяв з собою господарського сина, парубка по двайцятому року; думаю собі: проведе, а часом як встрілю на плесі качку, то буде кому і витягнути. В лісі валюшнів здіймалось до біса, так за гущиною незручно було стріляти; от ми, пообідавши у лісничого й вибрались з нетрів до Дніпра, щоб пополювати ще на качок та куликів.

Вже над вечір, як став стухати жар, повертатись ми у село Луговино. Не доходячи зо три верстви до села, побачив я на горі велику руїну мурованої будови. Сонце сідало і огненним промінем освічувало темні мури, а за ним і наоколо чорнів ліс.

— Що се за руїна? — спитав я парубка.

— Се „Чортова коршма", — відказав парубок.

— Як чортова?

У сій коршмі колись, давно вже, шинковали чорти, тай досі що року перед Різдвом бенке-

тують тутечки з відьмами.

— Хто-ж бачив як вони бенкетують?

— Були такі що бачили, тай розказувал тим, що не бачили.

Я вийшов на гору, щоб оглянути руїну. Ко шма була стародавної будівлї: широкі стїни покої під зводами. В першім покою, на камінні помості було порозкидане скло від побитих фл шок, кістки; а коло розваленої груби лежала ка биця, богато битих горшків і купа попелу з ву гльом. Видко було, що тутечки недавно щось п тували і добре гуляли.

—Так, так, — сказав я,— бенкетували, тіл ко не знаю хто: люди чи чорти.

Кому-ж більш і товчись тутечки, — відказа парубок — як не чортам! Яка нечиста мати пон се сюди чоловіка.

— Розкажи менї, хто довідав ся, що в сі коршмі шинкували чорти? Як про се розказу ють?

— От як про се розказують старі люди— п чав парубок. — Ще за часів Січи, недалеко ві сеї коршми, доживав віку старий запорожец Мав він хату на дві половини — в однїй у св тлицї сам жив, а в другій жила бабуся і догля дала. Запорожця того всї поважали, бо дуже до бра і чесна була людина: не гнула перед ним ки пи і старшина, заходили до него і прості люди деколи заходили й Татари (бо й по татарськ знав) і Жиди; та він і Чортів не цурав ся: — де коли і біси до него навертались, то він було роз питує їх і бавить ся з ними.

— Раз перед Різдвом, тільки що вернув с

він із всеночної, чує — щось шкробає коло дверий. Запорожець думав що кітка, — тільки відчинив, а в хату влетів чорт; хухає в лапки і підскакує халяндри, бачите — дуже приморозило і чорта пройняв циганський піт.

„Тай змерз же!" каже чорт, — такий мороз, що аж очи зліпають ся! Будьте ласкаві добродію, пустіть загріти ся!

„Грій ся, вражий сину", каже запорожець, поскубавши легко за вухо чорта.

„Спасибі вам, добродію", каже чорт, „за вашу ласку". Тай сів біля груби.

„Відкіля се", спитав запорожець, „нечиста мати тебе принесла?"

„Здалека", — каже чорт, аж з того краю світа!"

„Що-ж ти там робив?" — спитав старий.

„Звісно що", — каже чорт, „іскушав людий. Що-ж нам чортам більше й робити!,...."

„І не обридне вам", — каже запорожець, „чорт-батька-зна-чого блукати ся по світу! Пора-б вже вам і вгамувати ся...."

„Е, добродію", — каже чорт, зблїднївши, „не наша сила, не наша й воля: — і в нас є старшина, начальство... треба, бачите, слухати ся; скачи враже, як пан каже. А тоб який біс так і по світу товк ся! Подивіть ся лише на мене: гасаючи, всї кіхтики на лапках попротирав і шерсть на боках повилазила!... Та ще, коли-б ви знали, що вони вигадують там у пеклї: понастроювали скрізь тих шинків, коршем, запроваджують бенкети, ігрища, гопаки, тропаки, гопаки!"

„Не велика ще біда", каже запорожець, з

тих шинків, коршем і ігрищів: прийде чоловік у шинок, випє собі на здоровлє, зїсть оселедець; зберуть са на празник нбо в неділю парубки та дівчата, погуляють собі, потанцюють, а деякі спарують ся й одружать ся..."

„Коли-б так!" — каже чорт, ""то-б нічого було й казати; а то хоч би і в сій коршмі, що біля вас.... Чи знаєте, добродію, хто там шинкує?...."

„Казали — якийсь Жид!" — каже запорожець

„Який вам Жид!" — відказав чорт, та ще й з Київа відьми налітають".

„Глянь!" — каже запорожець, „не знав я сього, а то б пішов подивити ся!... А ти-ж чорте — питає, „що там робиш?"

„Що я роблю?... Танцюю", каже чорт; сьогодня важний задамо бенкет, і музика наша пекель на буде, а вже які відьми з Київа назлїтають ся, на віки гарні! Приходьте, добродію до нас, побачите як я буду танцювати гопака і гоцака!"

„Пішов би", — каже запорожець, „так нікому-ж мене провести, старий вже з біса став..."

„Я вас проведу", каже чорт, „разом і підемо".

„Добре!" — каже запорожець, „побачимо, як там у вас, у чортів люди бенкетують".

Виголивсь запорожець, одяг червоний жупан з вильотами, що пообшивані брузументами, обувсь в чоботи сапянці, підперезав ся шалевим поясом, причепив шаблюку і вусів не забув закрутити, та взявши чорта за хвіст і пішов у коршму. Як зблизились до коршми, при-

глянув ся запорожець, а перед ним вже не чорт, а парубок в чорнім кобеняку, підперезаний червоним поясом, у смушевій шапці; і вже тримав його не за хвіст, а за кобеняк.

— Увійшов запорожець у корчму, дивить ся — народу повнісінько, як у церкві; по всіх ліхтарях позасвічувані свічки: дарма що шабашкові а палають неначе воскові в ставниках. Тільки побачив арендар запорожця, зараз і підскочив до него з фляшкою.

„Може пан добродзій", — каже, „позволї килїшек ґданської вудки?"

„Всип", — каже запорожець, „побачимо, що там за ґданська!"

— Випив запорожець — аж зацмокав: така кріпка та смачна.

„Мозе сце", — каже арендар, „ „пан добродзій позволї килїшек?"

— Випив запорожець і другу. Якось йому по веселїйшало, неначе помолодшав. А тут як ушкварять музики джинжируху! — тай гарно-ж грали, матері їх лихо: скрипниця так і виспівує, бубни і гудуть і гуркотять, цимбали мов дзвони ки дзвонять. Як почув старий, так аж жижки в него затрусились, самі ноги затупотїли. Зараз і почали танцювати. Дївчата такі гарні, одна в одну. Пішов у танець і той чорт, що привів запорожця. Гарно танцює гаспидин син! Не вдержав ся і старий, ну й собі по запорозьки і викрутасом, і вихилясом, цокотить підківками, вистрибує, ноги вище голови задирає. Парубоцтво й дївчата кругом обступили, дивують ся і на чорнего духу не захопило. А тут де не взявзь арен-

та вже не дивлять ся. Танцював старий, поки в дар з фляшкою і знов до него.

„Мозе пан добродзій позволї килїшек вудки?"

А запорожцю того тільки і треба; випив, трошки відпочав і знов пішов з чортом козачка. Як натанцювались, повів чорт старого по других покоях. Увійшли в один, усе парубки та дївчата, сидять собі парками; розмовляють і чомкаються. Увійшли у другий, аж там грають у карти на столї купа гроший, мідяні і срібні, а коло того стола людий-людий: були між ними і з великими чубами... Не счув ся запорожець і сам став грати. Здали карти раз, в друге — вже й талера програв! Що за біс! думає собі, — у одного чоловіка все тузи. Коли зирк, аж він виймає з кишенї карти. Запорожець черк його по пиці, а той старого за груди.

„Е, нї" гримнув запорожець, „пострівай, роби щонебудь одно, коли шахруєш, так і шахруй, а я почав тебе бити, так і буду товкти!" — Та і в друге йому затопив.

— Той ґвалту; відкіля нї взявсь арендар, до запорожця, як крикне:

„За сцо ви бєте моїх гостий?... Ми вас прозенемо з кумпанії!..."

„Мовчи чорте", — гримнув запорожець, „зась тобі до людий, знай своє пекло!..."

„Який я цорт", — відказує арендар, „я цесний еврей!"

„Брешеш", — каже запорожець, „от як стягну з тебе жидівські галанцї, тай відотну тобі хвіст, щоб знав, як приймати шахраїв до гур-

ту!..."

— А чорт, що привів запорожця, смик арендаря за шляфрок.

„Хто сафрує, хто?" — загугнів арендар; нена че й не знає хто.

„Ось хто", — гримнув запорожець, та знов черк по пиці шахрая.

—А арендар до него:

„Як ти смів ошукувати пана добродзія". Да лї каже другим: „Забирайте, панове, його гро сі і зеніть з карчми!... Я приймаю тільки цесних гостий!"

— Духом розхапали гроші, женуть шахрая в потилицю, а Жид до запорожця з фляшкою.

„Мозе пан добродзій позволї килїшек вудки?"

— Частує запорожця, а тут прибігли дві дївчини, такі гарні, певно відьми: білі, повні, щоки горять, очи як зірочки яснїють; втомились танцюючи, так повні груди так і підіймають ся до гори. Вхопили старого під руки тай повели.

„Потанцюйте ще, добродію", просять, „люди кажуть, що мабуть у вас чорти сидять у чоботах!"

„А може й сидять", — каже запорожець, „бо чорт мене обував".

—Знов пішов гайдука садити, так за відьом і держить ся; на силу вже чорт вивів його з коршми. Сказано, запорозька натура і байдуже йому: з ким би не гуляти, аби гуляти!... Повів чорт запорожця до дому; на силу йде неборак, дуже таки втомив ся, обома руками держить ся за

хвіст, аж стогне сердешний чорт. Як дійшов старий до своєї господи, попращав ся з чортом, тай став стукати у двері.. Відчинила бабуся, світить, а запорожець до неї, ну її обіймати та до серця тулити, а баба від його, трохи каганця не пустила.

„Бог з вами, добродію!" каже: „що се ви робите, чи ви не здуріли?"

— На силу його утихомирила і положила спати. На другий день прокинув ся запорожець, дивить ся — бабуся стоїть коло його ліжка.

„А що", — спитав запорожець, „чи вже благовістили до церкви?"

„Де вам благовістили!" — каже баба, „добрі люди вже й пообідали; я вже думала, чи не засну ли ви на віки вічні!"

Як схопить ся запорожець, як крикне:

„Ну й не бісового-ж тобі сина й чорти! Чого гаспиди наробили: на Різдво не довелось мені в церкві бути й Богу помолити ся! Ні", каже, сього не можна.... Як таку волю їм дати, то вони всіх людий з пантелику зібють; мабуть не я один опізнивсь до церкви!...

Одяг ся і пішов до попа, розказав йому все, як було, зібрали мірян, порадились, тай рішили: спалити діявольську коршму. Та хоч і спалили, а всеж таки що року, перед Різдвом товчуть ся і бенкетують тутечки чорти й відьми. Як бачите, — ніхто й цегли не бере на печі, боять ся. Так ся анахтемська руїна мабуть буде стояти аж до кінця світа!....

— Добре, — додав парубок, — що тоді були на світі такі люди, як оцей запорожець, що розказую; було й кому довідати ся, що шинкують чорти; а теперечки кождому байдуже....

З ДАВНИХ ОПОВІДАНЬ.

ВОДА ЖИТЯ.

Ви знаєте, що Соломон був могучий і богатий цар і що з ним не міг зрівнати ся в давних часах жадин другий цар на цілий землї.

Але нераз, коли Соломон сидів на своїм золотокованім престолї, окружений своїми слугами і достойниками, і коли перед ним клонили до долу голови посли других держав; або коли дивив ся з даху свого дому на місто, яке він так прикрасив, — йому приходила думка о смерти. Йому ставало сумно, коли подумав, що він мусить лишити все, що він придбав з таким трудом і чим тілько наклопотав ся. І не тілько о собі думав він тодї, він думав, що така судьба чекає всїх людий і з огірченєм в серцю кликав:

— Марність марностий, — все марність! Чоловік трудить ся без перестанку, але йому нїчо не лишає ся з його трудів, бо мудрий таксамо умирає як і дурний.

Так думаючи, сидів раз Соломон в своїм садї і за думками нїчо не бачив кругом себе. Аж нараз освітило його якесь незвичайне світло.

Соломон підніс очи і побачив спускаючого ся з неба ангела. Одежа його була сина, як небозвід, крила його блестїли як найяснїйше золото, а в його руках було начинє з дорогого каміня.

Ангел спустив ся перед здивованим царем і

сказав:

Прислав мене до тебе Всевишний. Бог почув твої нарікання і прислав тобі живої води. Коли випєш воду з сего начиня, не вмреш ніколи. Вибір між житєм а смертию є тепер в твоїх руках. Вибирай! Поступи так, як тобі покаже твоя мудрість, котрою обдарував тебе Всемогучий.

Сказавши се, ангел поставив начинє на землю, а сам підніс ся до неба.

Лишив ся Соломон сам і зачав ще більше думати. Коли напє ся води житя, тоді мусить жити, хотяй би й не хотів, хотяй би й рад вмерти. Але добре воно жити, добре знати, що не грозить чоловікови найбільше нещастє — смерть.

Вже протягнув був руку по воду, але зупинив ся.

Не могучи раз рішити ся, що має робити, Соломон скликав всіх своїх дорадників, оповів їм, що стало ся і запитав, яку раду вони би йому дали.

Чи то з підхлібства, чи з любви до царя, кождий з них радив Соломонови напити ся води і жити вічно. Бо що може бути дорозше для чоловіка над житє?

Між зібраними не було лише одного сивого старця, що був великим ворогом підхлібства і завсігди говорив цареви правду в очи.

— А деж Бутимар, син Ассана, сонце моєї ради, провідна звізда знаня? — запитав Соломон.

Дорадники відповіли, що Бутимар слабий і не встає з постелї. Тоді цар післав слуг, щоби

вони принесли Бутимара разом з його постелию. Коли слуги принесли Бутимара, Соломон розказав йому, що стало ся і запитав о його думку. Старець з трудом піднісшись, відповів цареви.

— Скажи менї царю, чи і другим можна пити сю воду житя?

— Нї, Бог післав її тілько менї — відповів Соломон.

Отжеж,— сказав тодї старець — коли ти напєш ся сеї води, ти будеш жити нескінчене число лїт, а твої товариші умруть незадовго один по другім. Ти відпровадиш до гробу і твою жінку, твої дїти і всю твою родину. Дармо буде рвати ся до них твоя душа. Тепер ти стоїш,як величавий кедр серед лїса, що простягає до него свої гиля і близькії тобі особи проходжують ся в тїни тих галузий. Но з кождим роком твої гиля будуть ставати рідші і рідші.Всьо кругом тебе спустїє, і ти, як сухий пень будеш стояти серед пустинї. Нові люди будуть говорити новими мовами, незрозумілими для тебе, про нові річи, яких ти не знаєш.

Соломон схилив свій скиптр до Бутимара і сказав:

— Ти слушно говориш. На земли все минаюче. Сонце сходить і заходить. Так і житє чоловіка.І як сонце,запаливши в нічну темноту,другого ранку знов сходить ще з більшою величавостию, так і чоловік — переходить через тьму смерти в нове, ще краще житє.

Питанє Соломона було розвязане. - він підійшов до пальми, де стояла вода житя, але по-

бачив, що вода вже висохла. Тоді упав він на колїна і закликав:

О, Господи! Прости менї мій нерозум і мої скарги! В тобі однім повна мудрість. І тому чоловік повинен виповняти твої прикази і користувати ся твоїм даром — житєм, кілько ти йому назначиш, а опісля без нарікання вертати його назад.

КАТАЛЬОҐ ДАРОМ!

Український торговельний дім.

Великий вибір ювилерських річий, перстенів і діямантів.

Фонтайн пера, бритви, ножики, ножиці і всї прилади до голеня, льорнетки, фотоґрафічні апарати і всї прилади до вироблюваня фотоґрафій та руську книжку, як робити фотоґрафії. Релїґійні і патріотичні образи, а також побільшуємо портрети, вставляємо кілька фотоґрафій в одну і побільшуємо до найбільшого образу.

Пишіть по катальоґ і залучіть 3 марки на пересилку. Адресуйте так:

RUTHENIAN SALES HOUSE, P. J. ALEKNO, Manager.

376 SELKIRK AVE. WINNIPEG, MAN.

ЧИТАЙТЕ ЧИТАЙТЕ

УКРАЇНСЬКИЙ ГОЛОС

найбільшу українську часопись в Канаді, яка виходить на 12 сторін

Український Голос коштує на рік 2 доляри разом з книжочками вартости 1 доляра, які кождий передплатник дістане **даром.**

Український Голос подає найбільше вістий з російської і австрійської України, дописий з житя Українців в Канаді і ріжних вістий з Канади.

В Українськім Голосї знайдете много наукових статий, оповідань, смішного і ріжної всячини.

Запренумерувавши собі Український Голос, будете мали в нїм найлїпшого приятеля, з яким нїколи не розстанетесь

Предплачуйте отже Український Голос і заохочуйте других до передплати сеї часописї. Нехай не буде анї одної української хати в Канадї, в котрій не знаходив би ся Український Голос!

Передплату посилайте на адресу:

UKRAINIAN VOICE

BOX 3626, - WINNIPEG, MAN.

Льокаль редакції і адміністрації містить на

212-214 DUFFERIN AVE., WINNIPEG.